

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, Orzechowej 7.
 Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczty. Kasy Górnego, Nr. 141.125
 Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracji
 Komunikaty przesłane Redakcji nie będą uwzględnione
 Redakcja rękopisów nie zwraca.
 Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Kru

8MK

Prenumerata: w Krakowie i na prowincyi mies. 190—, kwart. 550— M
 w Krakowie z odroczeniem do domu . . . 210—, . . . 620—
 Na prowincyi: z przesyłką pocztową . . . 225—, . . . 650—
 Za granicą: z przesyłką pocztową . . . 275—, . . . 800—
 Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 5— Mk., wiersz nonparel
 1-szpalt. Mk 15. Nadesłane Mk 40—, Wiersz nonparelowy 1 asp
 w tekście Mk 55—, Wiersz nonp. i szpalt. na 1. stronie 65 Mk.
 Zawiadomienia ślubne i gratulacyjne 150 Mk.

Bez pardonu.

Kraków, 9 lipca.

(g) Zaledwie gabinet niemiecki dra Wirtha pozostawiał sobie nie zbyt silne jeszcze zaufanie a rządów koalicji, rozpoczął on już i to z wielką energią starania o zniesienie tzw. sankcyj, tj. o wycofanie okupacyjnych wojsk sprzymierzonych z Nadrenii. Minister spraw zagranicznych dr Rosen oraz cała bez wyjątku prasa niemiecka dzień w dzień porusza w długoszpaltowych artykułach sprawę tą jędrnie apelując do poczucia sprawiedliwości, jużto znów groźbę i uderzając pięścią w stół. Jak dotychczas, Francya niema zamiaru zerwać się z gwarancji wypełnienia przez Niemcy zobowiązań traktatowych. W Paryżu bowiem odpowiadają na każdy apel z tamtej strony tleno tem, że się Niemcom nadal nie wierzy. Mimo wszystko, mimo pięknych słów dra Roseną i jeszcze piękniejszych obietnic dra Rathenaua, „Dnich pruski w narodzie niemieckim jeszcze nie wygasł” — czytamy codziennie w rozmaitych wariantach w piśmie francuskich. „Jeszcze musiałby poczekać na szynę gabinetu dra Wirtha”.

Jakkolwiek na stanowisko Francyi w sprawie sankcyj wpływa ogromnie nacisk ze strony szowinistycznych narodowych kół francuskich z b. prezydentem Poincarem na czele, nie ulega jednak wątpliwości, że obawy Francyi są w dużej mierze niestety uzasadnione. Piszemy niestety, bo dziś już nie musi się być germanofilem, aby wyrazić życzenie i gorące pragnienie rozpoczęcia nareszcie pacyfikacji Europy, którą uniemożliwia przedewszystkiem strach francuski przez rewizjonizm niemiecki. Strach ten nie jest tylko malowany. Niemcy z jednej strony sypią pięknymi słówkami, a równocześnie dają dowody, że naprawdę do zmiany psychiki niemieckiej bardzo a bardzo jeszcze daleko.

Przed sądem Rzeszy w Lipsku trwają od kilku tygodni procesy, wytoczone na żądanie sprzymierzonych, przeciwko niemieckim okrutnikom i zbrodniarzom wojennym. Dotychczasowe jednak wyroki na oskarżonych przez Anglię były bardzo łagodne i wywołały dlatego ostre protesty w parlamencie angielskim. Oskarżonych przez Belgię uniewinniono zupełnie. Onegdaj zaś zakończył się wyrokiem uniewinniającym proces wytoczony przez Francję. Oskarżony był generał Stenger o to, że dnia 21 i 28 sierpnia 1914 r. — a więc w pierwszym miesiącu wojny światowej — wydał rozkaz mordowania jeńców i rannych nieprzyjaciół, leżących na pobojowisku. Okrutny ten rozkaz, który jeszcze podczas wojny stał się głośny w krajach koalicji (w państwach centralnych oczywiście go przemilczano) brzmiał krótko w stylu junkiersko-pruskim: „Pardon wird nicht gegeben, Gefangene werden nicht gemacht!” A jeden ze świadków w procesie zaznaje, że słyszał jeszcze następujące słowa od Stengera: „Die auf den Bäumen sitzenden Feinde sind wie Spatzen herunterzuschossen!”

Generał więc, z którego rozkazu — o żelazna dyscyplino pruska! — officerowie i żołnierze niemieccy „bez pardonu” strzelali do rannych

Polikwidacyi powstania na Górnym Śląsku.

Londyn. (E. E. Radio). Oficjalny raport do rządu angielskiego stwierdza, że rozbrojenie stron obu następuje pomyślnie. Stwierdzono, że rząd polski poczynił wszelkie zarządzenia, by uniemożliwić grupowanie się band polskich na swoim terytorjum.

Bytom. (East. Express) Wojska angielskie zajęły okolicy Łudźwark, Olesno, Ludwiniec i Tarnowskie Góry. Wojska francuskie razem z angielskimi zajęły Wdówce i Bytom.

Granice górnośląskie ze strony Niemiec otwarte.

Bytom. (East. Express). Do redakcji „Pola” donoszą z Opola, że w ostatnich dniach tryszące żołnierzy niemieckich w szpitalu wziętym przez Opole cofając się do Niemiec. Granice górnośląskie ze strony niemieckiej jest zupełnie otwarta i nikt nie rewanżuje nawet dokumentów polczy.

Pogrzeb majora Montalegretta.

Bytom. (PAT. HES.) W Bytomiu odbył się w Głównym pogrzeb majora francuskiego Montalegretta, zabitego w Bytomiu. Zwłoki pochowano tymczasowo na cmentarzu koalicyjnym wojskowym. W pogrzebie wzięli udział przedstawiciele koalicji międzysojuszniczej oraz wojsk francuskiej, angielskiej i włoskiej oraz ludności polskiej, która była licząco reprezentowana.

O sankcjach z powodu zamordowania maj. Montalegretta

Paryż. (E. E.) Grupa parlamentarna przyjaciół polskich na posiedzeniu 7 bm. w Izbie deputowanych poleciła przewodniczącemu Stagetowi oraz Rigeaudowi, aby zwrócili się do Brianda z zapytaniem, jakie są zamiary rządu francuskiego w sprawie sankcji, które należy stosować wobec zabójstwa majora Montalegretta. Komisya spraw zagranicznych w Izbie deputowanych obradowała nad sytuacją, wytworzoną przez ostatnie wypadki na Górnym Śląsku w związku z zabójstwem majora Montalegretta. Komisya postanowiła domagać się energiczniejszego niż kiedykolwiek wykonania uchwały w sprawie egzekucji sankcji wobec Niemców oraz rozwiązania sprawy górnośląskiej ściśle według traktatu wersalskiego.

Warszawa. (E. E.) Kontrolor bytomski oświadczył przedstawicielom partii politycz-

nych, że zakładnicy nie zostaną uwolnieni, dopóki mordercy majora de Montalegretta nie będą wydani władzom koalicyjnym.

Ubolewanie rządu niemieckiego.

Paryż. (PAT. HAVAS.) Niemiecki minister spraw zagranicznych dr Rosen udał się wczoraj z własnej inicjatywy do ambasady francuskiej w Berlinie, aby ambasadorowi francuskiemu Laurentowi wyrazić ubolewanie z powodu zajść w Bytomiu. W rozmowie z ministrem podkreślił ambasador poważne niebezpieczeństwo, które tkwi w gromadzeniu ochotników i wolnych korpusów na Górnym Śląsku, o czym same pisma niemieckie w ostatnich dniach donosiły. Minister dr Rosen zapewnił, że rząd niemiecki stara się poczynić środki zaradcze, w szczególności o wyszukanie pracy dla ochotników opuszczających Górny Śląsk. Ambasador francuski zwrócił następnie uwagę ministra na kampanię prasy nacjonalistycznej niemieckiej przeciw Francji i przeciw wojskom francuskim, która jest główną przyczyną zajść. Dalej ambasador wyraził ubolewanie z powodu oszczerstw zamieszczanych stale przez prasę niemiecką, jak to miało miejsce także z okazji zabicia majora Montalegretta. Dr. Rosen zapewnił ponownie, że ubolewa z powodu wydarzeń, które bardzo często przeszkadzają rządowi niemieckiemu w jego usiłowaniach poprawienia stosunków niemiecko-francuskich.

Min. Skirmunt autorem projektu hr. Sforzy?

Berlin. (Tel. wł.) Paryski korespondent „Berl. Tgblt” donosi w dłuższej korespondencji z Paryża o zarysowującej się rzekomo zmianie wśród rządu francuskiego w kwestyi górnośląskiej. Prez. Millerand jest nadal zwolennikiem jak najsilniejszego popierania Polski, zaś inni skłaniają się ku koncepcji hr. Sforzy. „Znakomity znawca polityki włoskiej miał oświadczyć korespondentowi, że autorem ponętych kompromisowego hr. Sforzy nie jest nikt inny, jak obecny polski min. spraw zagranicznych hr. Skirmunt. Korespondent pisze dalej, że nikt prawie z Niemców, bawiących we Francyi nie spodziewa się zupełnie zadowolającego dla Niemiec rozwiązania problemu górnośląskiego”.

Francuzów, bezwzględnie i bez litości dobijając ludzi, ale nie wrogów, którzy po opatrunku i zabiegach lekarskich, byliby mogli jeszcze pozostać przy życiu — jeden z takich niemieckich „bogów wojny” został uniewinniony! Nadprokurator Rzeszy w swoim plaidoyer wyraził „przekonanie, że oskarżony Stenger takiego rozkazu nie wydał. Stenger miałby odwagę — oto „dowody”, prokuratora niemieckiego — przyznać się, gdyby był naprawdę wydał podobny rozkaz”. A więc nawet prokurator, który chyba przytaczać powinien tylko dane, wynikające z przebiegu śledztwa i procesu — jako najsilniejszy argument wyta-

cza — „uczciwość” pruskiego oficera. „Uczciwość” wytrenowana w koszarach poddaskich. „Najuczciwszym” więc był według hierarchii pruskiej, największy „bóg wojny” Wilhelm II. I zaprawdę generał Stenger był tylko wiernym uczniem uwielbianego przezeń z pewnością i teraz jeszcze mistrza. Posłuchajmy bowiem. Dnia 27 lipca 1900 r. wyruszył z Bremerhaven oddział żołnierzy niemieckich do Chin. Żołnierze ci mieli tam brać udział w zgnieceniu powstania bokserów, w ciągu którego zamordowany został poseł niemiecki w Chinach von Ketteler. Przed wymarszem przemówił do oddziału tego wielomowny Wilhelm

II. Słowa Hohenzollerna przytoczyć musimy w oryginale, gdyż tylko wówczas cały ten buny ton pruski i duch hohenzollernowski znajdzie właściwe swe odzwierciedlenie. A więc Wilhelm II rzekł:

„Kommt ihr an den Feind, so wird derselbe geschlagen. Pardon wird nicht gegeben, Gefangene werden nicht gemacht! Wer euch in die Hände fällt, sei euch verfallen! Wie vor tausend Jahren die Hunnen unter ihrem König Etzel sich einem Namen gemacht, der sie noch jetzt in Ueberlieferung und Märchen gewaltig erscheinen lässt, so möge der Name Deutscher in China auf tausend Jahre in einer Weise betätigt werden, dass niemals wieder ein Chinese es wagt, einen Deutschen auch nur scheel anzusehen.“

Ten oto duch był wszechwładnym w Niemczech w ostatnich dziesiątkach lat. Kult dla Hunnów — oto czego uczył narodu niemieckiego Poczdami. A na pałac cesarski w Poczdami patrzano z uwielbieniem 60 milionów ludzi. I ani jedno nawet słowo protestu lub oburzenia się nie rozległo. O zburzeniu pyszałkowego tronu hohenzollernowskiego nikt nie myślał. „Nikt — przyznaje dziś z okazji procesu lipskiego „Vorwärts“ berliński, — nie zawołał wówczas do ludu: „Precz z tym człowiekiem! Przynosi on hańbę narodowi!“

Dopiero sromotne klęski na polach Francji zburzyły potęgę Hohenzollerna, ale bynajmniej nie zniszczyły ani w połowie bałwochwaltwa Niemców dla ich dawnego władcy. Ilu dziś tęskni w Niemczech za powrotem na tron starca z Amerongen!...

Ostatni wyrok lipski dał dowód, że w Niemczech silnie jeszcze jest zakorzenione poszano-

wanie dla ducha prusactwa i respekt przed podobnymi „bogami wojny“, jak Stenger et tutti quanti. Czyż dziwić się więc, że podczas wojny Niemców nie nazywano we Francji i Belgii inaczej, jak „Hunnowie“ i że dziś nawet nie ma tam jeczsze wiary w zupełną zmianę mentalności niemieckiej? Toć Amerykanin Hugo Wallace, ambasador Stanów Zjednoczonych w Paryżu, na bankiecie pożegnalnym, wydanym przed kilku dniami na cześć jego, powiedział, że „utyskiwania Niemców go nie wzruszają“. Byłby gotów powstrzymać się od potępiania ich za ich grzechy, „gdyby nie był zmuszony stwierdzić, że w okresie wojny myśleli oni, działali i walczyli zupełnie identycznie, jak myślą, działają i walczą jeszcze obecnie. Gdyby pragnienie odkupienia popełnionych win było ze strony Niemiec tak silne, jak silnem jest ich dążenie w usiłowaniach poddania sobie całego świata pod swe rozkazy, to powinnyby one zrobić trochę dobrego, żeby odkupić tę wielką ilość dokonanego przez siebie zła“.

I istotnie. Jak długo Niemcy nie odkupią swoich grzechów, a przede wszystkim wahać się będą do nich przyznać, tak długo świat cywilizowany do nich zaufania mieć nie będzie a we Francji ciągle i ciągle rozlegać się będzie głos nawołujący do postępowania wobec nich „bez pardonu“.

* * *

Paryż. PAT. (Havas). „Temps“ donosi, że po szeregu wyroków, które wydał trybunał w Lipsku kolejno na korzyść winowajców wojennych, oskarżonych przez rządy angielski, belgijski i francuski, panuje w Paryżu przekonanie, że sprzymierzone mocarstwa wniosą wspólny protest.

O wznowienie rokowań w kwestyi żyd.

M. Warszawa. (Telefonem). Jak się dowiaduje Wasz korespondent, prezydent ministrów Witos wrócił się do dra Nossiga w sprawie kontynuowania pracy nad uregulowaniem kwestyi żydowskiej w Polsce. Premier Witos stwierdził, że rząd po likwidacji kryzysu gabinetowego pra-

gnie obecnie uregulować kwestję żydowską.

(Ciekawi jesteśmy, czy premier Witos wziął pod uwagę postulaty partji narodowo-żydowskiej odnośnie do odnowienia rokowań i czy rząd umożliwi reprezentantom żydostwa polskiego wzięcie udziału w dalszych rokowaniach. Red. „N. D.“)

Rząd opiera się na nieznacznej większości Sejmu. Ustawy skarbowe uchwalone większością kilku głosów.

Warszawa. PAT. Posiedzenie sejmu 242. Przed porządkiem dziennym zabrał głos pos. Adam w sprawie zarzutu P. S. L. przeciw niemu i pos. Skarbkowi, jakoby nadużyli mandatu poselskiego przez uzyskanie od rządu koncesji na sprzedaż biletów kolejowych i kart okrętowych. Sprawa została oddana sądowi marszałkowskiemu.

Przystąpiono do dalszej rozprawy nad pełnomocnictwem rządu do wydawania rozporządzeń regulujących obrót pieniężny zagranicą, oraz do ustawy o emisji biletów i o kredycie państwa.

Pos. Diamand i Dymowski w imieniu swych klubów oświadczają, że będą głosować przeciw wszystkim przedłożeniom finansowym rządu.

Poseł Weinzieher oświadcza, że sedno rzeczy leży w tem, że zamiast szukać nadzwyczajnych dochodów dla pokrycia wydatków, należy radykalnie zmniejszyć stan wydatków. Pomimo pokoju armia dotychczas nie jest zredukowana do stanu pokojowego, co pociąga za sobą olbrzymie wydatki. Nasza polityka zagraniczna doprowadziła do tego, że jesteśmy w niezgodzie z naszymi sąsiadami. W polityce powinniśmy się kierować interesem państwowym, a nie sentymentem. Na podniesienie waluty wpływa nie tylko dobra gospodarka, ale i wpajanie w sąsiadów przekonania, że istotnie zredukujemy armię, że zaprzestaniemy polityki awantur i sentymentów, a zaczniemy politykę realną.

Na tem wyczerpano dyskusję.

Zabrał jeszcze głos sprawozdawca poseł Olski, który zaznaczył, że mowcy z opozycji uderzali w ten ton, że w Polsce jest źle dlatego, że ich przy rządzie niema. Mówią, że produkcja jest źle zorganizowana. Tak było, ale dzisiaj już tak nie jest. Produkcja rolna wzrasta i będziemy w tym roku mieli pokryte prawie całe zapotrzebowania. Przemysł także się podnosi. Powracając do ustawy mówca wyjaśnia, dlaczego żąda się emisji od razu a nie na raty. Otóż stało się to na skutek oświadczenia ministra, że ma on na-

dzieje, że więcej do sejmu nie będzie się zwracał o kredyt, a kredyt we wrześniu już będzie stopniowo zmniejszany.

Następnie odbyło się głosowanie nad trzema ustawami. Pierwszą ustawę o emisji banknotów przyjęto w imiennem głosowaniu 120 głosami przeciw 115.

Drugą ustawę o kredycie w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej przyjęto w głosowaniu przez drzwi 123 głosami przeciw 110.

Trzecią ustawę o uregulowaniu obrotu pieniężnego z zagranicą przyjęto w zwykłym głosowaniu większością głosów.

W trzecim czytaniu przyjęto wszystkie trzy ustawy.

Następne posiedzenie odbędzie się dnia 28 lipca o godzinie 4-tej popołudniu.

Artur Balfour żyje.

L. Wiedeń. (Telefonem). Okazuje się, że doniesienie Reutersa o śmierci lorda Balfoura nie odnosiło się do znanego twórcy deklaracji o żydowskiej siedzibie narodowej w Palestynie, b. ministra spraw zagr. mr. Artura Jamesa Balfoura, lecz do jego hratanka, lorda Balfoura Bourleigha, sekretarza stanu dla Szkocji.

Samodzielna korespondentka

władająca językiem polskim i niemieckim, biegła w stenografii i pisaniu na maszynie poszukiwana.

Posada do objęcia natychmiast. — Oferty pod „Korzystna posada“ do biura „Ruch“, Kraków, Szczepańska 9.

1171

Napady na podróżujących Żydów.

Kraków, 9 lipca.

Pomimo dwukrotnego apelu naszego, wystosowanego przez nas pod adresem władz wojskowych i kolejowych, napady na podróżnych żydowskich na linii od Trzebini do Działdów nie ustają, ale co gorsza przybierają coraz to większe rozmiary. Okazuje się bowiem, że straż wojskowa na wspomnianej linii są zbyt szczupłe i nie mają odwagi wystąpić przeciw ekscedentom, a władze kolejowe beczynnym i obojętnym patrzą na gwałty, jakie się pod ich okiem i w ich obecności dzieją. Oto we środę 6 bm. o godz. 8.15 wieczorem banda uzbrojonych indywiduów napadła na stacji w Chrzanowie podróżnych Żydów, którzy wysiedli tam z pociągu wychodzącego z Krakowa o godz. 7-ej wieczorem. Napadniętych katowano, rzucano na ziemię, deptano nogami, zdierano z nich ubrania, przyczem nie obeszło się i bez rabunku. Hbito m. in. Samuela Schönberga, któremu zrabowano 12.000 marek, Wolfa Potoka i Jakóba Neuhaufa (wszyscy z Chrzanowa). Dziwnym zbiegiem okoliczności pociąg ten, który zwykł się na stacji w Chrzanowie zatrzymywać 2 do 3 minut, tym razem stał przeszło 10 minut. Portyer zaś kolejowy, nie wiadomo z czyjego nakazu, nie chciał wypuścić podróżnych, chcących opuścić budynek stacyjny. W ten sposób stali się oni ofiarą zdziczałych oprawców. Cała ta impreza trwała blisko kwadrans.

Pytamy, kiedy wreszcie można będzie podróżować bez narażania się na ekscesy? W imię czego władze wojskowe i kolejowe beczynnym dotąd przypatrują się owym ekscesom?

FABRYKA NICI LEWKOWICZ & EISENBERG
SOSNOWIEC, UL. KOŁŁATAJA L. 5. (Dla wżasy).

WYRASIA RÓŻNE NICI ORAZ NA SZPULKACH PAPIEROWYCH I DREWNIANYCH PO CENACH PRZYSTĘPNYCH.
P. P. Kupcy zochcą nadsyłać próbną zamówienia celem przekonania się o dobroci naszych wyrobów.

Najlepszą Amerykańską mąkę

Straight flour,
first, flear,
second clear.

Ryż i wszelkie artykuły spożywcze oferuje po niezwykle niskich cenach:

S. GUTSTEIN, GDANSK
RENNERSTIFTGASSE Nr 11.

szym mężem Polski i by nie wierzoło pogłoskom rozsiewanym o nim, gdyż są fałszywe. Do wojska — mówił — społeczeństwo odnosi się z lekceważeniem, a to wskutek stosunków protekcyjnych, jakie panują w armii. W końcu poruszył sprawę żydowską. „Swój do swego” winno być hasłem każdego Polaka. Rząd popiera Żydów. Doszło do tego, że wiece urządzane przez młodzież polską rząd zakazu-

je a syoniści i socjaliści rząd pozwala odbywać wiece. Wzywa do walki z internacjonalnym socjalizmem i żydostwem.

O nastroju, jaki panował na zebraniu podczas przemówienia ks. Lutosławskiego, świadczy fakt, iż gdy ks. Lutosławski rzucił obelgi na Naczelnika Państwa, zebrani darzyli go oklaskami.

Pattersona, Zabotyńskiego, pułk. Scotsa i kap. Cara'a uchwalono założyć stałą organizację zdemobilizowanych legionistów żydowskich, która ma stać w ścisłym kontakcie z podobnymi organizacjami w Palestynie i w krajach diaspory. Poza to uchwalono zwrócić się do rządu brytyjskiego z prośbą o reorganizację legionu żydowskiego w łonie armii brytyjskiej w Palestynie. Dla wykonania powyższych uchwał wybrało zgromadzenie prowizoryczny wydział.

Przed posiedzeniem Komitetu Wykonawczego Org. Syońskiej.

Postulaty robotn. palestyńskich.

L. Wiedeń. (Telefonem). Z Jerozolimy donoszą: Konferencja organizacji robotników rolnych postanowiła przedłożyć Komitetowi Akcyjnemu Organizacji syońskiej, który rozpoczyna dnia 10 bm. obrady w Pradze, następujące postulaty:

- 1) Stworzyć w Palestynie możliwość pracy produktywnej na najrozmaitszych polach,
- 2) Przystąpić natychmiast do budowy dzieła kolonizacyjnego,
- 3) wydatnie popierać zakładanie gospodarstw mlecznych i plantacji warzywnych w pobliżu miast palestyńskich.

Postulaty syonistów środkowo-europejskich.

L. Wiedeń. (Telefonem) Odbyła się tu konferencja przedstawicieli kilku organizacji syońskich w Europie środkowej. Konferencja powzięła szereg uchwał, które zostaną przedłożone zbierającemu się jutro w Pradze Komitetowi Wykonawczemu Organizacji Syońskiej. Konferencja domaga się m. i. przekazania pracy syońskiej ludowi żydowskiemu, odbywania kongresu syońskiego co dwa lata, wyłonienia z komitetu Wykonawczego Organizacji Syońskiej egzekutywy, której siedzibą będzie częściowo Londyn, częściowo Palestyna.

Krwawe demonstracje arabskie w Jaffie. Dwóch Arabów zabitych.

L. Wiedeń. (Telefonem). Z Jerozolimy donoszą pod d. 4 bm.: Sądowi wojskowemu udało się wpaść na ślad i uwięzić przywódcę bandy arabskiej, która napadła kolonię Petach, Tikwah. Sprawcę napadu ukarano. Wydany jednak wyrok wywołał niezadowolenie u Arabów w Jaffie, którzy zmanifestowali swój wrogi wobec władz nastroj zamknięciem sklepów arabskich. W tym samym dniu arabscy przewodnicy nie chcieli pozwolić na wyładowanie 10 Żydom, przybyłym z Bejrutu do Jaf-

fy. Straż wojskowa, chcąc odstraszyć demonstrantów arabskich, dała salwę w powietrze. Na to Arabowie odpowiedzieli ogniem, mierząc strzały w straż wojskową. W efekcie straż wojskowa musiała tym razem salwę skierować na demonstrantów. Dwóch Arabów zostało zabitych.

Legion żydowski dla Palestyny.

Londyn. (Ż. B. K.) Były komendant legionu żydowskiego w Palestynie, pułk. Patterson, zwłótał wszystkich bawiących w Anglii zdemobilizowanych legionistów żydowskich na naradę, która odbyła się pod przewodnictwem Zabotyńskiego. Po wysłuchaniu referatów

Z obrad Zyd. Rady Wyznaniowej.

Kraków, 8 lipca.

(L.) Wczorajsze, drugie z rzędu posiedzenie zyd. Rady wyznaniowej w ciągu ostatniego tygodnia poświęcone było obradom nad sprawami, które z powodu spóźnionej pory spadły z porządku dziennego posiedzenia niedzielnego.

Obradom przewodniczył prez. dr. Rafał Landau, który na wstępie oznajmił, że namiestnictwo zatwierdziło uchwalony na jednym z ostatnich posiedzeń Rady dodatek do podatku wyznaniowego. Dalej stwierdza przewodniczący, że załatwiono już wszelkie formalności odnośnie do zakupionego od gminy m. Krakowa placu na cmentarz żydowski, tak, że obecnie już niema żadnych przeszkód do przystąpienia do budowy murów cmentarnych i rozpoczęcia robót regulacyjnych.

WNIOSKI I INTERPELACJE.

R. Deutscher: Od 29 maja, tj. od czasu istnienia rozszerzonej Rady, mimo niezliczonej ilości zgłoszonych wniosków nie dokonano nic pozytywnego (?). Wnioski grzezną w sekcjach i komisjach, które wogóle się na narady nie zbierają (?). — Mówca zgłasza wniosek nagły o rozwiązanie wszystkich sekcji, o zorganizowanie nowych i wybór innych przewodniczących sekcji.

Nagłość wniosku odrzucono przeciw głosom

Szlome Emune i niezawisłych.

NIEDOKŁADNOŚĆ W SEKCJI SKARBOWEJ.

R. Schönwetter stwierdza na kilku przykładach, że sekcja podatkowa kiepsko funkcjonuje, wielu bowiem członków gminy, obowiązanych do płacenia podatków, nie doręczono nakazu płatniczego. Mówca zgłasza wniosek o rewizję i uzupełnienie listy podatników.

O PODWYŻSZENIE PODATKU WYZNANIOWEGO.

R. dr. Zimmermann zgłasza wniosek nagły o podwyższenie maximum podatku wyznaniowego na r. 1922 do 25.000 Mk (zamiast 8.000). W uzasadnieniu swego wniosku stwierdza r. Zimmermann, że maximum obecnie jest za małe w stosunku zarówno do potrzeb gminy, jak i stanu majątkowego jej zamożniejszych członków.

Za nagłością wniosku głosowała tylko lewica. (Zwarta ława starego kahału i jego nowych sprzymierzeńców przeciwko wnioskowi r. Zimmermana jest uzasadniona dobrze zrozumiałą troską tych „zastępców” ludu żydowskiego o dobro własnych kieszeni. — Przyp. Red.)

SPRAWA TEATRU ŻYDOWSKIEGO.

O poziomie większości członków obecnej Rady

Niech zabłyśnie czysta święta
Na słonecznej odców roli!

Ludu Boży zbudź się! wskrzeszniej!
Gwiazda świeci ci poranna,
Zanuć znów weselne pieśni!
Śpiewaj, śpiewaj wciąż Hosanna!

Ludu Boży.. wiosna.. wiosna::
Słońce znów nad tobą buja,
Gdy ci błysła wieść radosna,
Śpiewaj.. śpiewaj Hallelujal.

Lud mój tknięty dozą mocą!
Golusową wstrząsnął nocą..
Z duszy pnia oderwał korę
I gałęzie skruszył, chore..
Starł z niej śnież i rdzę niewoli
By położyć kres swej doli
Iskra wśród popiołów tła
Słabym blaskiem.. nikła.. drżąca..
W płomień wielki się przemienia
Zmartwychwstania, Odrodzenia —
Hallelnja i Hosanna,
Z nieba spływa szczęścia manna..
Cud, się łączy.. dziw nad dziwy..
Naród wolny mój, szczęśliwy,
Na ziemi Kanaanu
Śpiewa psalmy niebios Pana
W złotostrojnej tej krainie
W rzekach miód i mleko płynie.
Czar rozlewa się wkrąg boski
Rosną miasta, kwitną wioski,
Rolnik ojców ziemi orze,

Plug całują blaskiem zorze..
Pasterz swe owiecki pasie
W rubinowej tonąc krasie..
Rybak swe zarzuca sieci,
Tęcza ma usłuźnie świeci
I po niebnych płynąc skłonie
W jordanowych nurtach tonie.
Tętent słychać.. czy to ptacy..
Wichrem jacyś mkną, junacy.
Na ich ustach pieśń rozbrzmiewa:
Judzka ¹rodź potężnie śpiewa
O wolności i braterstwie,
O wskrzeszonym bohaterstwie
Tysiąc lanc rycerskiej druzy
Bezpieczeństwo ziemi wróży.
Wokół pracy grzmia warsztaty,
Cichy mozół w plon bogaty.
Ani jednej nie masz dłoni
W której kielna, sierp nie dzwoni!
Moi bracia i rodacy
Kapłanami świętej pracy! —
Jerusalem!.. Jerusalem!..
Wśród wysmukłych skryta palem,
Gdy cię widzę w twej ozdobie
Śpiewać pragnę, dziś o tobie,
Niewolnicą byłaś wczoraz
Okrutnego ziem upiora —
Dziś się jawisz w nowej szacie
W pupurowym majestacie.
Widzę jak wiecznego miasta
Ogrom w nieskończoność wzrasta.)
Jerusalem się przemienia
W słońce ziemi i stworzenia
Z słońca biegną złote blaski

Budzić nowych myśli brzaski.
Lśnią tęczone się promienie,
Płosząc ziemi mroczne cienie.
Nowe prawdy, nowe wiary
Świat słonecznią ciemny.. szary.
A na cztery strony świata
Płynie Judy pieśń skrzydlata
O potędze tej miłości
Co w człowieczych sercach gości
Ona łączy, wiąże, spleta..
Wszystkich ludzi z sobą brata
I na koniec wsze narody
Do słonecznej zmusi zgody.
Ona przeobrazi duchy.
Przeistoczy świat ten kruchy,
Głob prześwietli i przetworzy
Promieniami nowej zorzy — —
Ziemia się odrodzi nasza
Tytaniczną skrz MESYASZA!
Po wieczyste czasy ziemi
Wargi swemi, płomiennemi
Pieśń tę pośród ziemskiej nocy
Głosić będą w wielkiej mocy

PROROCY!

Wieczna chwala niespożyta
Szczęście.. radość.. Judzie świti
Cud, się łączy.. dziw nad dziwy..
Naród wolny mój, szczęśliwy
Na ziemi Kanaanu
Śpiewa psalmy niebios Pana —

ny był do wojska, następnie zamknięcie dzielnic...

Praca upożurna się czesłowno przez uciążli...

Budżet na rok 1921. W ubiegłym tygodniu odbyły...

Świeca na karcki. Magistrat podaje do wiadomości...

Sprzedawanie świec. Na odcinek lipcowy zostanie u...

Zarządzenia przeciw wściekliznie. Wobec zaistnia...

Walka z pomorskim. Z powodu pojawienia się pomoru...

Ścisła kontrola ryb na odesk. Na podstawie art. 62...

Przełożenie zakazu karane będzie poamyll par. 80...

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem 15...

Z teatru „Bagatela“. Wprowadzona wczoraj na afisz...

Wieczór na rzecz Leop. Zbuckiego, artysty „Bagatela“...

Milionowa kradzież na poczcie w Kijpedzie. Konsul polski...

Kradzież w koteście. Aresztowana w Krakowie Franciszka...

Para włamywaczy. Policja krakowska aresztowała Stanisława...

skę (l. 21), jako podejrzanych o szereg kradzieży...

Baran kofiohradem. Za kradzież kopie aresztowano...

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA“. Sobota „Koteczka“...

REPERTUAR TEATRU POWSZEDNIEGO. Sobota: „Wesele Fousia“...

REPERTUAR OPERY W NOWOCIECH. Sobota: „Cnotliwa Zuzanna“...

Dział gospodarczy.

PAŃSTWOWY PODATEK DOCHODOWY NA ROK 1921.

Ukazała się w Dzienniku Ustaw Nr. 34 ustawa, porównując...

Art. 2 ustawy przeprowadza łagodniejszy wymiar...

W podatku majątkowym wprowadzono tę ulgę, że minister...

Z omówienia nowej ustawy wynika, że nie przeprowadza...

Zgłaszanie zobowiązań osiągniętych przed wojną...

W nr. 104 Monitora Polskiego z dnia 10 maja br. umieszczono...

Ogłoszenie tego wezwania zostało dokonane na życzenie...

Komunikat.

Komitet Lokalny Keren Hajasod im prowincy...

p. Ellenbogen P.: dnia 10 i 11 bm. w Mieciu...

dnia 12 i 13 bm. w Rozwadowie, dnia 14 bm. w Duranowie.

p. Dr. Dawid Bulwa: dnia 10 bm. w Nowym Targu.

p. Joachim Neiger: dnia 10 bm. w Przemyślu.

Komitet Centralny Keren Hajasod dla zach. Małopolski i Śląska.

Ilości tak niuonej, że nie przedstawiają one żadnej...

Wobec tego Ministerstwo Skarbu wzywa polskie...

Ministerstwo Skarbu przeto zaznacza, że przedłużenie...

Deklaracje winne być adresowane do Ministerstwa Skarbu...

Z giełdy.

Kraków, 8 lipca.

Ruch słaby po kursach walujących się. Polska Nafita...

Giełda krakowska z dnia 8 lipca 1921 roku.

Table with columns: Akcje bankowe, Waluty dewizy, and exchange rates for various banks and currencies.

Końcowe kursy dewiz w Zurychu 8 bm. (L.): Berlin 7.90...

Kursy dewiz w Wiedniu 8 bm. (L.): Amsterdam 2.4900...

Kursy dewiz w Berlinie 8 bm. (L.): Dolary 74.74, belgijskie...

W niedzielę 10 bm. odbędzie się WYCIECZKA I. kursu Pań, III. kursu uczenic i kursu Panów. Goście mile widziani.
Punkt zborny Plac Bernardyński godzina 3 popołudniu. Prowadzi kierownik KAHAN.

Z młode panny lub 2 młodych panów przyjdzie się na pensję w Bystrej koło Bielska. Blizsza wiadomość pod „A. B.“ w Admin. N. Dzien. 1441

MYDŁO

do prania, najlepszej jakości po Mk. 170. W paczkach pocztą opłatnie za zaliczką 5 kg Mk 900. Mydelek 5 tuzinów około 5 kg. Mk. 1440 - poleca 1304

S. BINZER, Kraków ul. Radziwiłłowska L. 15.

Interes 1447

z mieszkaniem

(4 pokoje z komfortem) w Bochni, Rynek, odstąpię za mieszkanie w Krakowie ewent. za dopłatą. Wiadomość Periberger, Dietla 50.

Poszukuję spółnika

z lokalem i kapitałem 200.000 Mkp. do założenia większej fabryki. Jestem fachowcem i posiadam maszyny. Zgłoszenia pod „A. B.“ do Admin. N. Dzien. 1436

Wózki dziecięce

wyrobu krajowego po najniższych cenach poleca

SPECYJALNY SKŁAD I PRACOWNIA WÓZKÓW

I. BOTWINA

Kraków, ul. Floryańska L. 30.

Sprzedaj hurtownia i detaliczna. Dla kupców odpowiedni rabat. Wszelkie wysyłki na prownyę wliczają się odwrotnie.

Podpisana Dyrekcja Spółki akcyjnej „ZNICZ“ ogłasza, że **dnia 14 lipca 1921 r.** o godzinie 4 popołudniu odbędzie się w biurze adwokata dra Rudolfa Frühlinga w Krakowie, ul. Poselska L. 17

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

Spółki Akcyjnej pod firmą:

„ZNICZ“ Spółka Akcyjna

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Dyrekcyi o stanie budowy fabryki zapalek w Krakowie i funduszach Spółki;
- 2) Wniosek na podwyższenie kapitału akcyjnego o 9.240.000 Mkp., przez wydanie 6.600 sztuk akcji bezimennych nominalnej wartości po 1400 Mkp. i na odpowiednią zmianę § 5 statutu Spółki;
- 3) Wniosek na utworzenie drugiego wzoru akcji spółkowych, opiewających na 10 sztuk akcji nominalnej wartości po 1400 Mkp.;
- 4) Zmiana kilku postanowień statutu co do składu i wynagrodzenia Dyrekcyi i Rady nadzorczej.

Kraków, dnia 26 czerwca 1921.

„Znicz“ Spółka Akcyjna

Henryk Tislowitz.

Dr. Michał Hirschnitt.

FILIA WE WIEDNIU.

Wiedeń III Ob. Weissgärberstr. 10 obok Aspernhilke. Tel. Nr 1063 i 11011. Teleg. „Friedman, Speditur, Wien“

„KURJER“ Filia w Przemyślu ul. Jagiellońska L. 12.

MIEŻDZYKRAJOWE PRZEDSIĘBIORSTWO SPEDYCYJNO-KOMISOWE

WŁAŚCICIEL A. BERGER
 1274 Kraków, ul. Grodzka L. 49. Telef. 1300.
 Adres telegraficzny: „Kurjersped Kraków“.

Złatwia wszelkie czynności spedycyjne. — Przesyłki zbiorowe. Clenie. Udzielanie zaliczek na towary. Własne składy i Magazyny. Ubezpieczanie transportów. Specjalność: codziennie wozy zbiorowe do wszelkich miejscowości Małopolski pod dozorem **własnych konwojentów.**

Nakładem hurtowni papieru

GLIMER i Ska

Lwów, ul. Legionów L. 41.

wysły następujące artykuły z druku:

- Bloczki z biletami wstępu od 1—500 w 5-ciu kolorach.
 - Bloczki „kasa pobierze“ i „wypłaci“ dwukol. drukiem.
 - Bloczki do konkursu piękności i garderoby od 1—400.
 - Bloczki kasowe oprawne i broszurowane.
 - Księgi folio, quarto i octav linowane i rubrykowane. 1087
- Z końcem lipca b. r. wyjdą z nakładu bloki rysunkowe z bezdrzewnego papieru w przedwojennym wykonaniu.

Najbardziej użyteczny środek dla cierpiących na

PRZEPUKLINĘ

(dla Panów, Pań i dzieci).

Każda, choćby najstarsza przepuklina, nawet gdy operacye ani palid nie pomogły, losywny zupełnie po obolełam przedwieniu się bez bóleci i skutecznie bandażami nowego patentow. wynalazku mego i prof. Dra Raskal'a (Dyrektora szpitala św. Szezezana i pr. docenta w Budapeszcie). — Dla Pań damsku obsługa. — Patenty we wszystkich państwach. 1440

M. TILLEMANN, Kraków, ul. Zwirzyńska 4 (obok Hotelu „Wiktorya“).

GOSPODARSTWO! Dbajcie o czystość pomieszczeń i zdrowie rodziny!

Pluskwy roznoszą choroby — tępele je

„PLUSKINEM“

Pchły, karakony i szwaby niszczy niezawodnie

„VIRIDIN“

fabryki chem. „Fenomen“ Kraków, Długa 50.

Baczność Zegarmistrze!

Jedyną najtańsze źródło zakupu zegarów kieszonkowych, ściennych, wahadłowych, spec. narzędzi zegarmistrzowskich, wyrobów złotych i srebrnych jak również skład wszelkich przyborów zegarmistrzowskich i jubilerskich.

Firma JOZEF LABIN, Bielsko, Śląsk.

NOWA DRAKARNIA DZIENNIKOWA
 SPÓŁKA Z OGR. POR.

KRAKÓW-ORZESZKOWE
 TELEFON 270

wykonuje wszelkie zamówienia w zakresie drukarstwa wchodzące

Przedsiębiorstwo przemysłowe. Tartak parowy i heblarnia

w mieście powiatowem, położonym na południu od Poznania z dużą ilością maszyn, maszynami budynkami, obszernym domem mieszkalnym, na przystępnych warunkach do sprzedania. Oferty pod „U. 100“ Rudolf Mosse, Poznań, Wroniecka 12. 1206

Pot i niemiga Woń

z nóg, rąk i pach znakomicie usuwa i zapobiega im. **peważnie znany**

„SUDORYN“

w pudełkach z siłkiem wyrobu farmac. labor „Ap. KOWALSKI“ w Warszawie, Miodowa 1. Sprzedaj w aptekach, składach aptecznych i perfumeryach. Spółka wzięcia dołączony do każdego pudełka. 4017

CERATY DYWANY, na stoły, meble i wózki, na kupy, kocy wełn., portyero, narzutki, firanki itp.

Drellchy i przybory dla Tapicerów. poleca po cenach fabrycznych 1071 **M. Halpern, Kraków, Grodzka 43** wejście od ul. Senatorskiej 8. Sprzedaj hurtownia i detaliczna.

ALL SPECIALE

Tulki Hygieniczne z WATĄ i BIBULKI CYGARETOWE przedwojennej jakości. Wszędzie do nabycia!

KARPALIT SA. KART DO GRY
 Wyroby papierowe. Biuro w Krakowie ul. Grodzka 20
 Lwów Zielona 20

Zastępstwo: **P. ALEKSANDROWICZ**
 KRAKÓW - STAROWIŚLNA 43 - TEL. 2360.

Przedsiębiorstwo

Wieloletni i prężnie rozwijający się przedsiębiorca, posiadający 7000 m. kw. w Warszawie, w celu wyłączenia z przedsiębiorstwa, przystępuje do sprzedaży, w całości, w Warszawie, przy ulicy Piłsudskiego, nr. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Wieloletni i prężnie rozwijający się przedsiębiorca, posiadający 7000 m. kw. w Warszawie, w celu wyłączenia z przedsiębiorstwa, przystępuje do sprzedaży, w całości, w Warszawie, przy ulicy Piłsudskiego, nr. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Wieloletni i prężnie rozwijający się przedsiębiorca, posiadający 7000 m. kw. w Warszawie, w celu wyłączenia z przedsiębiorstwa, przystępuje do sprzedaży, w całości, w Warszawie, przy ulicy Piłsudskiego, nr. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Poszukujecie

Wieloletni i prężnie rozwijający się przedsiębiorca, posiadający 7000 m. kw. w Warszawie, w celu wyłączenia z przedsiębiorstwa, przystępuje do sprzedaży, w całości, w Warszawie, przy ulicy Piłsudskiego, nr. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

BLEGANCIE
TRWAŁE
I CZYKOWE
ROZCIĄG
POLEWY,
MOLANET,
PARTORSKI
OSTRZY BRANIO
EMULSJA
STYRENOLEWA D.

Wieloletni i prężnie rozwijający się przedsiębiorca, posiadający 7000 m. kw. w Warszawie, w celu wyłączenia z przedsiębiorstwa, przystępuje do sprzedaży, w całości, w Warszawie, przy ulicy Piłsudskiego, nr. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Ważne dla fabryk tektury dachowej.

TER DESTYLOWANY (Steinkohlenteer)
ASFALT (Steinkohlenteerpech)

KARBOLINUM, jakoteż wszelkie inne produkty chemiczne i ropowe można nabyć z wywozem do Polski z fabryki produktów chemicznych

JULIUSZA RUETGERSA w WITKOWICACH

II generalnego zastępcy na Polskę
MARKUSA STERNA, Kraków, Dietłowska 66.

Zawiadomienie.

Niniejszym zawiadamiamy, iż w dniu 1-go lipca 1911 roku otworzył się w Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej L. 43

Dom Handlowo-Ekspedycyjny pod firmą:
DOM HANDLOWO-EKSPEDYCYJNY

GÓRSKI, JAHUZ I SKA

Wskazanie działalności jest ekspedycyjnemi towarami kapiel, posada i sekluga, we wszystkich kierunkach, finansowicie zakupow, oraz i przywiazanie technicznych z granic oraz magazynowanie i przyjmowanie towarow w domu. We wszystkich wielkich miastach Rzeczypospolitej Polski posiadamy reprezentacje i zaktualizowane przewozowe i tam fakowych konwojentow. Majac wlasne samochody ciastrowe zaktualizowany ekspedycyjni jaknajszeliej. Z powazaniem

Dom Handlowo-Ekspedycyjny
GÓRSKI, JAHUZ I SKA.

RZEZAK-KANTOR

któryby równocześnie mógł udzielać lekcy religijny zoslania zaurz przyjetny. Zgloszenia do: **„Bet-Verein Bnei-Emunah, Dziedzice”.**

Najlepsz lakier do paznogi

Do nabycia we wszystkich perfumierjach i kapielniach dystrybucyjnych.

BIURO REKLAMACYJNE „KONTROLA”

Kraków, Krakowska 7

zaktualizowane slami faktowemni wszelkie reklamacyjne kolelowe, przelicza opaly przewozowe i nowe za carz wagonow jak i przesylyki pojedyncze, swiada nalezyosci zaplatone porad